

Potvrzení nebo změna rozhodnutí soudu prvního stupně

Podmínky pro potvrzení ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně nejsou dány mimo jiné tehdy, jestliže právní posouzení věci soudem prvního stupně je nesprávné a správné právní posouzení vyžaduje další skutková zjištění, která odvolací soud sám nemůže učinit. Tak je tomu i v případě, jestliže se má doplnění dokazování týkat podstatných skutečností. Nedostatek rozhodujících skutkových zjištění nemůže odvolací soud nahradit vlastním doplněním dokazování podle § 213 odst. 2 o. s. ř., ale ani tím, že tato skutková zjištění převezme z rozhodnutí soudu prvního stupně, který je učinil přesto, že vzhledem ke svému právnímu názoru na nich rozhodnutí nezaložil, neboť z hlediska jeho právního posouzení nebyla tato skutková zjištění významná. Tímto postupem, pokud by vyústil ve změnu rozhodnutí soudu prvního stupně, by odvolací soud porušil zásadu dvouinstančnosti občanského soudního řízení, neboť by účastníkům odepřel možnost přezkumu správnosti nových, popř. - z pohledu soudu prvního stupně - dosud bezvýznamných skutkových zjištění na základě jejich odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně a rozhodnutí odvolacího soudu, na těchto skutkových zjištěních založené, by ve svých důsledcích bylo rozhodnutím vydaným v jediném stupni.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 284/2003, ze dne 11.2.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce D. p. P. „v likvidaci“, s. p., proti žalované B., s.r.o., zastoupené, advokátem, o zaplacení částek 619.582,- Kč a 24.158,94 Kč, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Cm 396/93, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 15. června 2001, č.j. 10 Cmo 399/99-62, ve znění opravného usnesení ze dne 17. července 2002, č.j. 10 Cmo 399/99-80, tak, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. června 2001, č.j. 10 Cmo 399/99-62, ve znění opravného usnesení ze dne 17. července 2002, č.j. 10 Cmo 399/99-80, vyjma potvrzujícího výroku ohledně částky 52.343,- Kč, se zrušuje a věc se vrací v tomto rozsahu Vrchnímu soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Vrchní soud v Praze ve výroku označeným rozsudkem potvrdil rozsudek Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 12. února 1999, č.j. 8 Cm 396/93-39, v jeho zamítavém výroku I. ohledně částky 52.343,- Kč a ve zbývající části tohoto výroku a ve výroku o nákladech řízení ho změnil tak, že žalované uložil zaplatit žalobci 576.750,- Kč a poplatek z prodlení ve výši 14.547,- Kč a náklady řízení ve výši 58.191,- Kč (body I. a II. výroku). Odvolací soud dále rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (bod III. výroku.).

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud uvedl, že předmětem žaloby je úhrada dodávky a montáže vestavěných skříní a podokenních parapetů ze dvou hospodářských smluv uzavřených mezi žalobcem a právním předchůdcem žalované podle § 311 hospodářského zákoníku (dále též jen „hosp. zák.“).

Soud prvního stupně zamítl žalobu z důvodu, že žalobce neprokázal vznik práva fakturovat cenu dodávky, neboť neprokázal splnění závazku ani u jedné z obou uzavřených hospodářských smluv; předložené dodací listy neobsahovaly náležitosti řádného protokolu o převzetí dle příslušných ustanovení hospodářského zákoníku. Odvolací soud se s právním posouzením věci soudem prvního stupně neztotožnil.

Pokud jde o první z obou hospodářských smluv, dospěl odvolací soud k závěru, že žalobci vznikl nárok na zaplacení ceny dodávky vestavěných skříní, neboť prokázal, že dodávku splnil, a měl proto právo podle § 376 hosp. zák. dodávku, resp. dosud nesplacenou část její ceny, vyfakturovat, což učinil fakturou č. 100563 ze dne 15. června 1992 znějící na částku 373.007,- Kč. Protože žalovaná tuto fakturu nezaplatila, přiznal odvolací soud žalobci i nárok

na poplatek z prodlení ve výši 14.547,- Kč. Splnění dodávky podle odvolacího soudu žalobce osvědčil předloženými dodacími listy, které byly všechny podepsány osobou oprávněnou plnění za žalovanou převzít, jejíž podpis byl i na ostatních, již „proplacených“ dodacích listech, a byly opatřeny, až na jeden, i razítkem žalované. Skutečnost, že na zmíněném jednom dodacím listu (ze dne 15. června 1992) nebylo razítko žalované, nepovažoval za podstatnou, neboť § 292 a násl. hosp. zák. tento požadavek výslovně neupravoval; tím se neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že tento dodací list nemá náležitosti dokladu o převzetí.

Pokud se jedná o druhou z obou hospodářských smluv na dodávku podokenních parapetů, dospěl odvolací soud k závěru, že její vznik nebyl pro neurčitost předmětu smlouvy prokázán, a proto posuzoval druhý z uplatněných nároků jako bezesmluvní plnění. Protože však splnění dodávky žalobce podle odvolacího soudu dodacím listem ze dne 26. května 1992 opatřeným podpisem žalované prokázal, přiznal mu nárok na její zaplacení z titulu bezdůvodného obohacení, a to ve výši částky 203.743,- Kč dle faktury č. 100573, která se týkala předmětného dodacího listu a kterou žalovaná uznala.

Proti všem měnícím výrokům rozsudku odvolacího soudu (včetně výroku o náhradě nákladů odvolacího řízení) podala žalovaná dovolání, opírajíc jeho přípustnost o ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), z důvodů uvedených v § 241 odst. 3 písm. a), b), c) a d) o. s. ř. Prostřednictvím tohoto ustanovení odvolacímu soudu vytkla, že v řízení došlo k vadě podle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. [písmeno a)], že řízení bylo postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [písmeno b)], že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování [písmeno c)] a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [písmeno d)].

Dovolatelka především namítla, že žalobce svůj žalobní nárok skutkově vymezil a požadoval jeho zaplacení na základě dvou uzavřených hospodářských smluv na dodávku a montáž vestavěných skříní a podokenních parapetů. Soud prvního stupně, jehož skutková zjištění směřovala k posouzení takto žalovaného nároku ze smluv, žalobu zamítl z důvodu, že žalobce splnění závazku z uzavřených smluv neprokázal. Odvolací soud však, aniž provedl jakékoli dokazování, dospěl oproti soudu prvního stupně k závěru, že žalobce svůj závazek dodat vestavěné skříně podle první z obou uzavřených hospodářských smluv splnil a že nárok na zaplacení dodávky podokenních parapetů vznikl žalobci z titulu bezdůvodného obohacení, kdy na rozdíl od soudu prvního stupně posuzoval uvedenou dodávku jako bezesmluvní plnění. V daném případě se o jinou právní kvalifikaci uplatněného nároku podle dovolatelky nejednalo a odvolací soud uvedeným postupem návrh žalobce překročil, čímž porušil ustanovení § 153 odst. 2 o. s. ř. Z tohoto důvodu bylo podle jejího názoru předchozí řízení postiženo vadou dle § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř. a taktéž došlo k vadě dle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř., neboť jí za situace, kdy nemohla uvést potřebná tvrzení a navrhnout důkazy z pohledu přiznaného nároku z titulu bezdůvodného obohacení, ani uplatnit svá práva proti žalobci včetně námítky promlčení, byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Dovolatelka dále namítla nesouhlas se závěrem odvolacího soudu o prokázání splnění dodávky vestavěných skříní, ke kterému dospěl na základě pouhé shodnosti podpisů na všech dodacích listech. K otázce shodnosti podpisů se však soud neměl podle dovolatelky bez odborných znalostí vyjadřovat, neboť se nejedná o otázku právní, ale značně odbornou, zejména za situace, kdy žalovaná předmětný dodací list zpochybňovala. Odvolací soud ani nezjišťoval, ač měl, kdo je na dodacím listu podepsán a zda tak učinila osoba oprávněná jednat za žalovanou. Podle jejího názoru však ani samotná shodnost či podobnost podpisu není dostatečným důkazem o splnění dodávky, neboť právě razítko přejímající organizace, které na předmětném dodacím listu chybí, dokladovalo na předchozích dodacích listech, že ten, kdo razítko má, bude pravděpodobně oprávněn za přejímající organizaci jednat. Dovolatelka se i nadále ztotožnila se soudem prvního stupně v jeho názoru ohledně nesplnění dodávky vestavěných skříní, zatímco závěr odvolacího soudu o prokázání tohoto plnění označila za nesprávný. V otázce neplatnosti obou uzavřených hospodářských smluv dovolatelka odkázala na své předchozí vyjádření k odvolání žalobce, ve kterém důvody neplatnosti podrobně popsala.

Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, přičemž rovněž požádala o odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.

Podle bodu 17., hlavy I., části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud věc ve shodě s bodem 15., hlavy I., části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb. rovněž projednal podle dosavadního znění občanského soudního řádu, jak sám výslovně zmínil v důvodech rozsudku.

Dovolání je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti té části rozsudku odvolacího soudu, již byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, a je i důvodné.

Nejvyšší soud přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu (§ 242 odst. 1 o. s. ř.), přičemž nejprve posuzoval, zda v řízení nedošlo k vadám uvedeným v § 237 odst. 1 o. s. ř., nebo k jiným vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k nimž podle § 242 odst. 3, věty druhé, o. s. ř. dovolací soud přihlédne, i když nebyly v dovolání uplatněny.

Podle § 219 o. s. ř. odvolací soud rozhodnutí potvrdí, je-li věcně správné.

Podle § 220 odst. 1 o. s. ř. odvolací soud změnil rozhodnutí, jestliže soud prvního stupně rozhodl nesprávně, ačkoli správně zjistil skutkový stav. Podle odstavce 2 téhož ustanovení odvolací soud může změnit rozhodnutí i tehdy, jestliže po doplnění dokazování je skutkový stav věci zjištěn tak, že je možno o věci rozhodnout.

Podle § 221 odst. 1, věty první, o. s. ř. nejsou-li podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí, soud je zruší.

Jednou ze základních zásad, na nichž je založeno občanské soudní řízení, je zásada dvouinstančnosti tohoto řízení. Zásada úplné apelace, která ovládala odvolací řízení do účinnosti novely občanského soudního řádu provedené zákonem č. 30/2000 Sb., akcentuje potvrzující (§ 219 o. s. ř.) a měnící (§ 220 o. s. ř.) rozhodnutí odvolacího soudu. Teprve tam, kde ani po doplnění důkazního řízení odvolacím soudem nejsou podmínky pro potvrzení či změnu napadeného rozhodnutí, má své místo zrušující rozhodnutí odvolacího soudu (§ 221 o. s. ř.).

Podmínky pro potvrzení ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně nejsou dány mimo jiné tehdy, jestliže právní posouzení věci soudem prvního stupně je nesprávné a její správné právní posouzení vyžaduje další skutková zjištění, která odvolací soud sám nemůže učinit. Tak je tomu i v případě, jestliže se má doplnění dokazování týkat podstatných skutečností. Nedostatek rozhodujících skutkových zjištění nemůže odvolací soud nahradit vlastním doplněním dokazování podle § 213 odst. 2 o. s. ř., ale ani tím, že tato skutková zjištění převezme z rozhodnutí soudu prvního stupně, který je učinil přesto, že vzhledem ke svému právnímu názoru na nich rozhodnutí nezaložil, neboť z hlediska jeho právního posouzení nebyla tato skutková zjištění významná. Tímto postupem, pokud by vyústil ve změnu rozhodnutí soudu prvního stupně, by odvolací soud porušil zásadu dvouinstančnosti občanského soudního řízení, neboť by účastníkům odepřel možnost přezkumu správnosti nových, popř. - z pohledu soudu prvního stupně - dosud bezvýznamných skutkových zjištění na základě jejich odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně a rozhodnutí odvolacího soudu, na těchto skutkových zjištěních založené, by ve svých důsledcích bylo rozhodnutím vydaným v jediném stupni. Jestliže skutková zjištění, která uvedl soud prvního stupně ve svém rozhodnutí, přestože pro ně byla bezvýznamná, nabudou vzhledem k jinému právnímu názoru zaujatému odvolacím soudem, významu až v odvolacím řízení, nelze účastníku, v jehož neprospěch tato skutková zjištění vyznívají, upřít možnost nechat je přezkoumat odvolacím soudem na základě jeho odvolání podaného proti rozhodnutí soudu prvního stupně.

Je-li proto ke správnému rozhodnutí věci zapotřebí podstatných (pro rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění, která neučinil soud prvního stupně, popř. která tento soud učinil, ale vzhledem k odlišnému právnímu názoru, který zaujal, na nich své rozhodnutí nezaložil, nejsou dány podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně; odvolací soud proto rozhodnutí zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení (shodně srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 30/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

V posuzovaném případě založil soud prvního stupně své rozhodnutí na tom, že žalobce ani v jednom z obou případů neprokázal splnění dodávky smontovaných zařízení podle § 288 a § 292 hospodářského zákoníku a tím též vznik práva fakturovat cenu dodávky, přičemž dodací listy nehodnotil jako řádný protokol o převzetí dodávky. Skutková zjištění o tom, zda a v jakém rozsahu žalovaná přijala plnění, nebyla pro soud prvního stupně s ohledem na jeho právní kvalifikaci rozhodná. Naproti tomu odvolací soud, vycházející při svých skutkových zjištěních pouze z důkazů provedených soudem prvního stupně (sám žádné dokazování neprováděl), postavil své rozhodnutí na skutkovém závěru, že žalovaná plnění od žalobce přijala, což v případě vestavěných skříní posoudil jako splnění dodávky smontovaných zařízení a v případě podokenních parapetů jako plnění bezesmluvní. V důsledku opačného právního názoru tak odvolací soud učinil podstatnými ta skutková zjištění, na nichž soud prvního stupně vzhledem k odlišné právní kvalifikaci své rozhodnutí nezaložil.

Za této situace nebyly dány, jak vyplývá z výše uvedeného, podmínky ani pro potvrzení ani pro změnu rozsudku soudu prvního stupně, a odvolací soud měl proto tento rozsudek podle § 221 odst. 1, věty první, o. s. ř. zrušit a věc vrátit se závazným právním názorem soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Pokud tak odvolací soud nepostupoval a namísto toho rozsudek soudu prvního stupně změnil, přičemž své rozhodnutí opřel o skutková zjištění, na němž soud

prvního stupně svůj rozsudek nezaložil, odepřel žalované možnost nechat správnost tohoto skutkového zjištění přezkoumat odvolacím soudem a na základě jejího odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Tím odvolací soud zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř.].

Protože rozsudek odvolacího soudu není správný, Nejvyšší soud, aniž by se mohl zabývat dalšími námitkami dovolatelky, jej zrušil (§ 243b odst. 1, část věty za středníkem o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)